

těm propadni XX kop grošuv českých. A z toho každého mezníku jednoho aby z té pokuty viniti mohl před soud větší zemský. Než udělal-li by to či člověk poddaný aneb služebník bez vůle pána svého, ten má propadnouti X kop grošuv českých. A z těch má poháněno a viněno býti též před soudem zemským větším. A ta pokuta na tom člověku, když by to naň provedeno bylo, má přisouzena býti. Pakli by ten člověk za to statku neměl, má jej pán jeho tomu, komuž by mezníky vymetal neb přesekal nebo jinam přesadil, vydati. A on má jemu té pokuty oddělati neb odsloužiti.

* *Nesměněn.*

O zájmu dobytkuov ^a.

L XLVI.

*B rukou β]:
má předchá-
zetí artykul
O záповědi
gruntu a te-
prvé toto 1.*

Když by jeden druhému bez záповědi dobytek zajal na jakéžkoli škodě na gruntech svých, ten kdož by zajal, odveď škodu hned lidmi hodnověrnými svými neb cizími přísežnými, a což by tíž lidé přísežní na své přísahy spravedlivě rozeznali, že by tím dobyt看 škoda se stala, ten škodu zaplať, číž ^a by dobytek ^b škodu učinil. A jestli by té škody rozeznáné i také to, což v tom zajetí tím dobyt看 protráveno (od rozeznání té škody v témdni pořád zběhlém), nezaplatil, tehdy ten, kdož dobytek zajal, bude jej moci lidem přísežným dáti počacovati a za tu škodu obvedenou i s tím, což protráveno, z toho dáti sobě odhádati. A což by toho po odhádaní pozuostalo tomu, číž dobytek jest, o tom aby jej sobě vzal oznámic, má jemu jej vydati. A pakli by ho vzítí nechtěl, není ho povinen dále opatrovati.

A jestliže by také po zajetí v tom témdni pořád zběhlém bezelstně co toho dobytka zhynulo, toho ten, kdož jej zajal, nahražovati povinen nebude, leč by se to, že ten, kdož dobytek zajal, zoumyslně jej zhubil aneb zmořil, dostatečně pokazalo, tehdy aby to tomu (číž dobytek zajat) podlé slušnosti zaplatiti byl povinen.

*[B rukou β]:
v týmdni ne-
mnoho škody
se státi může.*

Pakli by jeden druhému grunty své záповěděl a přes tu záповěd že by jeden druhému na škodě dobytek na gruntech svých zajal, ten hned, komuž se škoda stane, škodu též aby obvedl, chce-li, a též vedlé rozeznání těch lidí (jakž nahoře dotčeno) ten jistý, čímž se dobyt看 škoda stane, zaplať. Pakli obvesti nechce, tehdy

daj z každého dobytčete ten jistý (jehož dobytek byl) jeden groš český tomu, kdož jest ten dobytek zajal, proto že jest přes záповěd na jeho grunty hnal.

A kdož by svévolně nechtěl škody zaplacené přijíti, což by rozeznáno bylo lidmi hodnověrnými anebo z každého dobytka groše českého aneb na rukojmě nedal a dobytek přes to držel za sebou a jeho vydati nechtěl, tehdy ten, čímž by dobytek byl, můž toho jistého, kterýž dobytka vydati nechce, z pychu pohnati. A kdož by takový pych udělal, aby pokutu od rozsudku ve dvou nedělích pořád zběhlých dal, a týž škody pohnaný bez půhonu zaplať původovi, a totéž po rozsudku menších úředníkuov ve dvou nedělích pořád zběhlých.

Než žádný jeden druhému dobytku na cizích gruntech nezajímaj! Pakli by zajal, proto nicméně aby zárožné dáno aneb škoda obvedená zaplacená byla. A ten, komuž by tak dobytek na cizích gruntech zajat byl, bude moci toho, kdož zajal neb zajíti dal, z takového nepořádného zájmu před soud zemský neb komorní obeslati, a provede-li naň to, že ne na svých gruntech, ale na cizích takový zájem učinil, tehdy aby puovodovi to zárožné aneb škodu obvedenou zase navrátil a nad to pokuty padesáti^c kop grošuv českých dal, též škody pro tu při vynaložené, což by jich ukázal, navrátil. A jestli by také ten puovod nepořádného zájmu nepokázal, aby^d obeslanému škody^e vynaložené dal a zaplatil.

Než jestli by bez záповědi stala se jaká škoda týmž dobyt看em tomu, kdož by zajíti chtěl ten dobytek, aby tu škodu svrchu psaným způsobem obvedl. A což by rozeznáno bylo, zač jest se tím dobyt看em škody stalo, to má ten, čímž dobytek byl, zaplatiti. A nezaplatil-li by hned, tehdy bude moci proto jeho věci až do té summy, zač by ta škoda se stala a v jaké summě rozeznána byla, právem obstatiti.

Než jestliže by po učiněné záповědi na škodě na svých gruntech dobytku kdo zajíti nemohl proto, že by mu na cizí grunty ušel, tehdy co by toho dobytka bylo, z toho má zárožné dáváno býti z dobytku jeden groš český, co by osvědčil, že jest toho dobytku na té škodě bylo. A nedal-li by, muože o tom k němu právem hleděti a jej z pychu viniti^f.

^a aneb ten tisku 1564 skrtnuto v B před tím.

^b dobytak připsáno v *B* rukou β .

^c padesáti napsáno v *B* rukou β místo dvaceti tisku 1564. Viz Úvod.

^d tehdy tisku 1564 škrtnuto v *B* rukou β před tím.

^e touž pokutu XX kop grošův českých a též tisku 1564 škrtnuto v *B* rukou β před tím.

^f *Infinita litis materia — Erga parerga a doleji Nodus in scirpo napsáno v B rukou β (?) na vevázaném listě.*

¹ To je *L XLVII*. Viz tam.

^a *V. Budovcem po stráně v B: 37.*

O záповědi gruntuov.

L XLVII.

Když by jeden druhému chtěl grunty zapověděti, daj jeden druhému věděti listem pod pečetí svou anebo dvěma hodnověrnými člověky^a, že jemu^b, poddaným^c jeho, čeládcé náchlební, služebníkům, myslivcům, vovčákům kromě cest a stezek svobodných chozením, jezděním, pastvin, myslivosti provozováním^d grunty své zapovídá, však v té záповědi můž jedné zapověděti a druhou nechati.

^a aby jeden k druhému poslal tisku 1564 škrtnuto v *B* rukou β .

^b grunty své zapovídá tisku 1564 škrtnuto za tím v *B* rukou β .

^c poddaným . . . nechati připsáno v *B* rukou β .

^d záповědi škrtnuto za tím.

L XVIII.

Kdež dva nebo tři páni^a lidi mají v jedné vsi, ti lidé aby pásli zespolka jedni druhým bez škody (nehájíc sobě) na gruntech týchž lidí v té vsi a v těch gruntech jedni druhému zapovídati gruntů nemohou^b.

^a páni připsáno v *B* rukou β .

^b a v těch . . . nemohou připsáno v *B* rukou β .

O toku vody^a.

L XLIX.

[*B* rukou β]: Každý^a nápadní vodu na svém gruntu muož^a pojíti k své potřebě^b a^c po svých gruntech jí vésti^d, však tak, aby^e [ji] zase^f z s gruntů^h svých do starého tokuⁱ uvedl.